

El repte dels Plans pilots per a l'impuls del coneixement i l'ús de la llengua catalana: del coneixement a l'ús social

per Dolors Solà

Resum

Els Plans pilot per a l'impuls del coneixement i l'ús de la llengua catalana promoguts pel Govern de la Generalitat de Catalunya a través de la Secretaria de Política Lingüística i el Consorci par a la Normalització Lingüística, s'apliquen durant el període de temps setembre 2004-desembre 2005 en set municipis de Catalunya –Badalona, Banyoles, Lleida, Manlleu, Reus, Ulldecona i Vic. L'objectiu d'aquests Plans pilot és aconseguir que la llengua catalana sigui la llengua vehicular, la llengua comuna de les persones que viuen a Catalunya i una via d'inclusió social. L'experiència servirà, un cop aplicades les correccions que calguin, de model, i perquè posteriorment es pugui difondre i estendre, gradualment, a altres localitats.

Sumari

1. Introducció
2. Objectius dels Plans pilot per a l'impuls del coneixement i l'ús de la llengua catalana
3. Principis d'actuació o idees bàsiques que inspiren l'aplicació dels plans
4. Municipis proposats i criteris de selecció
5. Organismes implicats
6. Document de referència dels Plans pilot per a l'impuls de coneixement i l'ús de la llengua catalana
 - 6.1. Informació sociolingüística del municipi
 - 6.2. Coneixement de l'entorn
 - 6.3. Formació en llengua
 - 6.4. Activitats de dinamització i de sensibilització complementàries a les activitats de formació en llengua catalana
 - 6.4.1. El valor afegit del coneixement de l'entorn
 - 6.4.2. Impuls del programa "Voluntaris per la llengua"
 - 6.4.3. Crida de sensibilització i de reflexió sobre l'actitud lingüística dels autònoms respecte dels nouvinguts
 - 6.5. Temporalització
 - 6.6. Recursos humans
 - 6.7. Organismes i entitats participants
 - 6.8. Pressupost i finançament
7. Avaluació
8. Conclusions, conseqüències, viabilitat dels plans

1. Introducció

El Govern de la Generalitat està desenvolupant un pla en matèria de política lingüística per a l'impuls del coneixement i l'ús de la llengua catalana. En aquest pla estratègic s'emmarquen:

- El Pla d'Acció 2004-2005 de la Secretaria de Política Lingüística, que és un avançament de mesures d'aplicació immediata. En una de les àrees d'actuació del Pla s'estableixen set plans pilots per a l'impuls del coneixement i l'ús de la llengua catalana 2004-2005.
- Els plans dels departaments en el seu àmbit de competències, que es posen en marxa de manera coordinada amb la Secretaria de Política Lingüística.

Els objectius generals especificats en el Pla d'Acció 2004-2005 de la Secretaria de Política Lingüística i que tenen aplicació directa en els Plans pilot per a l'impuls del coneixement i l'ús de la llengua catalana 2004-2005, són els següents:

- a) Garantir a tota la població l'accés al coneixement del català.
Tothom ha de poder aprendre català.
- b) Fomentar l'ús interpersonal del català.
Fer que les persones que saben català el parlin.
- c) Garantir el dret a usar el català a tots els ciutadans.
Tothom que vulgui usar el català ho ha de fer sense trobar-se incòmode i ha de saber que l'Administració fa costat als ciutadans que volen viure en català.

Una de les àrees d'actuació del Pla d'Acció 2004-2005 és la immigració i una de les actuacions previstes és l'aplicació dels Plans pilot per a l'impuls del coneixement i l'ús de la llengua catalana. Aquests plans estableixen un conjunt de directrius i de mesures polítiques i econòmiques, que des de la Secretaria de Política Lingüística i el Consorci per a la Normalització Lingüística es portaran a terme d'acord amb uns objectius, una planificació, uns criteris d'actuació, uns indicadors d'avaluació... en un període determinat i en unes ciutats concretes, per aconseguir que la llengua catalana pugui ser la llengua vehicular de totes les persones que viuen a Catalunya. A partir de les anàlisis pertinents es defineixen uns objectius i s'especifiquen les activitats i els mitjans necessaris per aconseguir-ne els objectius.

D'acord amb les directrius del Pla d'Acció de Política Lingüística 2004-2005 i de les mesures polítiques i econòmiques del Govern de la Generalitat de Catalunya i dels ajuntaments implicats, es desenvolupen els plans en què participen tant diversos departaments de la Generalitat com ajuntaments, el Consorci per a la Normalització Lingüística, associacions d'immigrants, nouvinguts i autòctons. amb l'objectiu que la llengua catalana sigui la llengua vehicular de les persones que vénen a viure al nostre país, una via d'inclusió social i en compliment del dret al coneixement de la llengua pròpia del nostre país.

Davant la impossibilitat d'aplicar a tot el conjunt de municipis les directrius i mesures proposades en aquest pla, l'objectiu és provar-ne l'experiència a set municipis perquè cadascú, en el seu context, n'experimenti les propostes, les actuacions... de manera que, un cop aplicades les correccions que calguin, serveixin de model i, posteriorment, es puguin difondre i estendre a altres localitats.

2. Objectius dels Plans pilot per a l'impuls del coneixement i l'ús de la llengua catalana

Els objectius dels Plans pilot són els següents:

- a) Establir una coordinació i la cooperació amb totes les entitats de cada territori que hi participin.
- b) Facilitar l'aprenentatge de la llengua catalana a les persones nouvingudes de manera coordinada entre totes les administracions i entitats del territori corresponent.
- c) Experimentar noves propostes d'organització i d'actuació, complementar la formació amb coneixements culturals i d'entorn, incorporar noves tecnologies en l'aprenentatge de la llengua i fer més extensiu el voluntariat lingüístic.
- d) Divulgar les propostes experimentades en l'objectiu anterior de manera que, un cop aplicades les correccions que calguin, serveixin de model i, posteriorment, es puguin difondre i estendre a altres localitats.
- e) Cobrir les necessitats de formació bàsiques.

3. Principis d'actuació o idees bàsiques que inspiren l'aplicació dels plans

Els principis bàsics i fonamentals que inspiren les actuacions previstes i planificades en aquests projectes són els següents:

- L'esforç d'aprendre una llengua i de fer-la servir no ha de recaure solament en les persones que vénen a viure al nostre país, sinó que ha de ser concebut com una gran tasca col·lectiva que exigeix la mobilització i la complicitat del conjunt de la societat.
- Una llengua és molt més que un mitjà de transmissió d'informació. Una llengua és també un mitjà d'identificació i de caracterització de la personalitat i de la manera de fer i de ser d'una comunitat que comparteix moltes coses. La llengua fa possible que una persona s'integri en una comunitat sense haver de renunciar a les seves característiques individuals i a la seva manera de ser. Aquests dos aspectes de les llengües, el comunicatiu i l'identificatiu són absolutament inseparables. Per tant, la transmissió d'una llengua a nous parlants perquè sigui *efectiva* ha de ser també *afectiva*. És a dir, ha d'aconseguir un cert grau d'adhesió i d'identificació de l'aprenent amb la comunitat lingüística d'acollida.

4. Municipis proposats i criteris de selecció

Els municipis on es duen a terme els plans són Badalona, Banyoles, Lleida, Manlleu, Reus, Ulldecona i Vic. Cinc d'aquests municipis –Badalona, Lleida, Manlleu, Reus i Vic- s'integren a la xarxa d'entitats municipals del Consorci per a la Normalització Lingüística.

Taula 1. Badalona. Procedència dels nascuts fora de l'Estat espanyol

BADALONA					
Població total: 219.073 persones					
Nascuts fora de l'Estat espanyol: 18.556 persones (7,85%)					
Procedència dels nascuts fora de l'Estat	Amèrica del Sud i Central	Magrib	Xina	Índia i Pakistan	Europa Oriental
	29%	26,7 % (4.566 persones)	16% (2.827 persones)	16,2% (3.018 persones)	10%

Gairebé una tercera part de la població no estrangera és nascuda fora de Catalunya. Badalona és un municipi on es concentra un nombre important d'immigració de la resta de l'Estat que va arribar durant els anys 1960 i 1970. Segons les dades del Cens lingüístic de 2001 <<http://www.gencat.cat/llengua/dades>>, un 40% de la població declara que no sap parlar el català i un 8,5% que no l'entén.

Com a característica cal destacar que les persones empadronades procedeixen de 103 països diferents, malgrat que hi ha 3 grans grups d'immigrants amb llengües i cultures molt allunyades de la nostra: del Marroc, 4.566, de la Xina 2.827, i de l'Índia i el Pakistan, 3.018. Les persones provinents de l'Amèrica Central i del Sud representen el 29% dels nascuts fora de l'Estat espanyol.

A més, en el conjunt de les comarques de Barcelona es concentra la població procedent de l'Àsia, que representa un 10% del total.

Taula 2. Banyoles. Procedència dels nascuts fora de l'Estat espanyol

BANYOLES		
Població total: 16.634 persones		
Nascuts fora de l'Estat: 2.650 persones (15,93%)		
Procedència dels nascuts fora de l'Estat	Gàmbia 32%	el Marroc 28%

Banyoles és la localitat de les comarques gironines amb més població immigrant analfabeta (el 41% dels immigrants no saben llegir ni escriure, i un 20% no té cap nivell d'estudis). Majoritàriament provenen de l'Àfrica amb un important percentatge de l'Àfrica subsahariana, tot i que hi ha un grup nombrós procedent d'Argentina i de Colòmbia. També és nombrós el col·lectiu que prové de l'Europa de l'Est.

Taula 3. Lleida. Procedència dels nascuts fora de l'Estat espanyol

LLEIDA				
Població total: 118.035 persones				
Nascuts fora de l'Estat: 12.092 persones (10,24%)				
Procedència dels nascuts fora de l'Estat	Àfrica 45%	Amèrica Central i del Sud 26,7 %	Europa de l'Est 20%	Àsia 3%

Les persones nascudes fora de l'Estat espanyol que viuen a la ciutat de Lleida pertanyen a 146 nacionalitats diferents. El 56% del total són homes i el 43,1%, dones. Al llarg de l'any 2003 la immigració va augmentar un 33,8%. Els homes immigrants es concentren en el tram d'edat dels 31 als 35 anys i el de les dones, dels 26 als 30 anys. Del conjunt de la població immigrada empadronada, el col·lectiu més nombrós és el procedent del Nord d'Àfrica: Marroc, 16,3% i Algèria 6,4%. D'entre els sud-americans, els més nombrosos són els de Colòmbia, 9,1%, i els d'Equador, 5,9%. Els romanesos representen un 8,1%.

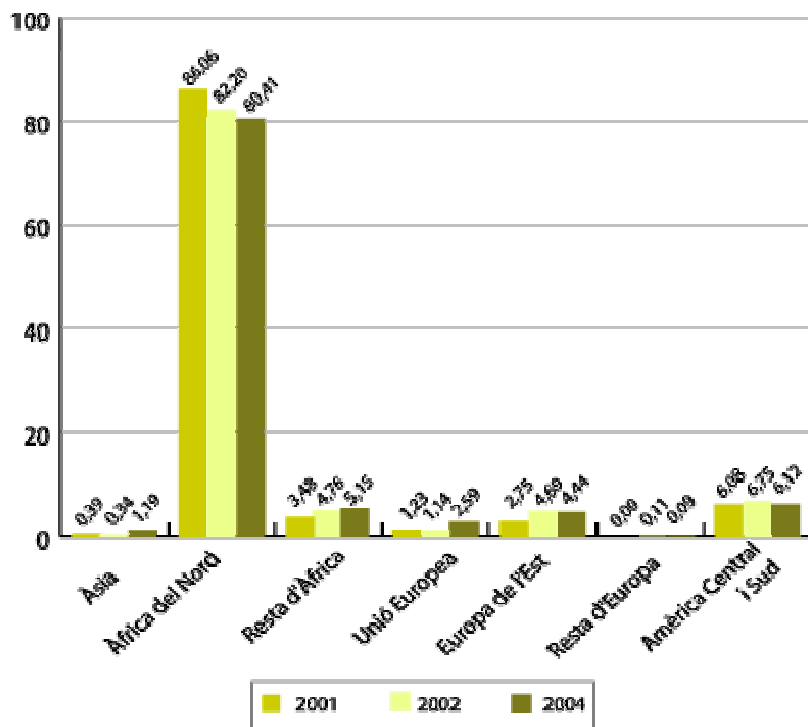
La meitat de la població immigrada de la ciutat (52,4%) es concentra en quatre barris: Centre Històric (22,5%), Príncep de Viana-Clot (12,6%), Universitat (9,6%) i Balàfia (7,7%).

Taula 4. Manlleu. Procedència dels nascuts fora de l'Estat espanyol

MANLLEU			
Població total: 19.638 persones			
Nascuts fora de l'Estat: 3.201 persones (16,71%)			
Procedència dels nascuts fora de l'Estat	Àfrica 85,56% Marroc: 80,41 %	Amèrica Central i del Sud 6,12 %	Europa de l'Est 4,44%

Manlleu és un municipi que ja tenia un percentatge molt alt de persones nascudes fora de Catalunya. Té un percentatge molt alt d'immigrants sobretot provinents del Marroc i de llengua i cultura amaziga, encara que amb poca consciència identitària sobre la seva llengua i cultura. La població immigrada es concentra majoritàriament en els anomenats pisos de can Garcia.

Gràfic 1. Evolució del percentatge d'immigrants per subcontinents en tres moments concrets: 12/2001, 12/2002 i 06/2004

	Àsia	Àfrica del Nord	Resta d'Àfrica	Unió Europea	Europa de l'Est	Resta d'Europa	Amèrica Central i Sud
10/2001	0,39 %	86,06%	3,48%	1,23%	2,75%	0,00%	6,08%
12/2002	0,34%	82,20%	4,76%	1,14%	4,69%	0,11%	6,75%
06/2004	1,19%	80,41%	5,15%	2,59%	4,44%	0,09%	6,12%

Taula 5. Reus. Procedència dels nascuts fora de l'Estat espanyol

REUS		
Població total: 99.046 persones		
Nascuts fora de l'Estat: 10.329 persones (10,42%)		
Procedència dels nascuts fora de l'Estat	el Marroc	Amèrica Central i del Sud
	43,76% (4.511 persones)	17,78% (1.837 persones)
		Colòmbia: 8,27% (854 persones) Equador: 3,30% (341 persones)

Reus té 99.046 habitants, un 10,42% dels quals són immigrants (10.329). Per país d'origen, el grup més nombrós és el que procedeix del Marroc, que amb 4.511 persones suposa un 43,76% del total dels immigrants. El segon grup més nombrós és el de colombians (854) seguit per les persones procedents de l'Equador (341). Els llatinoamericans (1.837) suposen un 17,78% de la immigració reusenca.

Taula 6. Dades comparatives de la població total i la població estrangera de la ciutat de Reus de novembre de 2002 a desembre de 2003

Data: 31 de desembre de 2002	Data: 31 de desembre de 2003
- Població total: 95.060 persones	- Població total: 97.747 persones
- Població estrangera: 6.403 persones	- Població estrangera: 9.034 persones
- % població estrangera: 6,74%	- % població estrangera: 9,24%

Taula 7. Ulldecona. Procedència dels nascuts fora de l'Estat espanyol

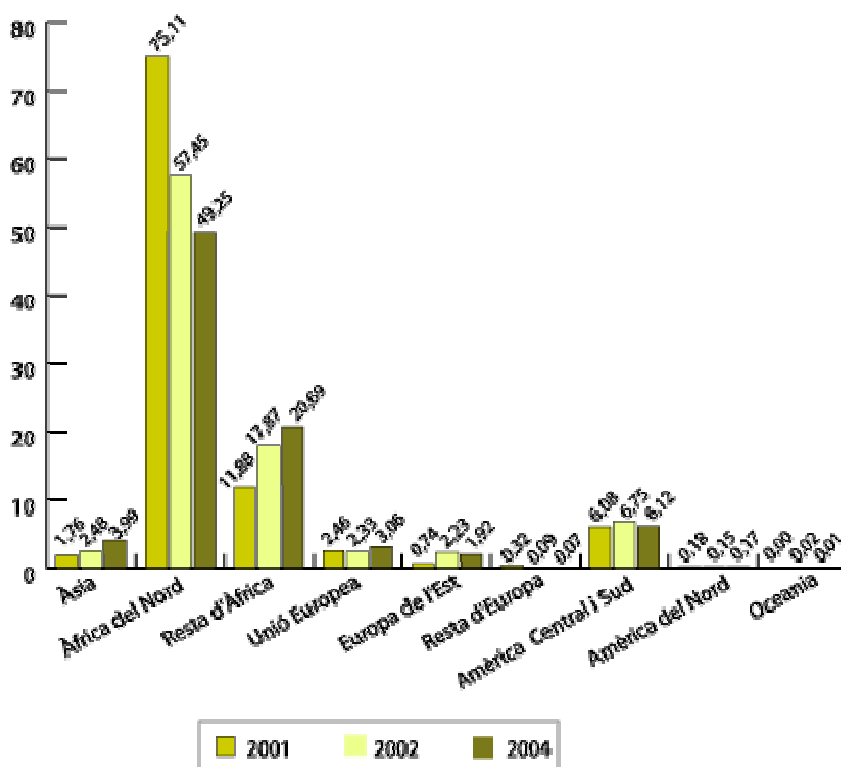
ULLDECONA			
Població total: 6.327 persones			
Nascuts fora de l'Estat: 1.393 persones (22,02%)			
Procedència dels nascuts fora de l'Estat	Europa de l'Est	El Magrib	Amèrica Central i del Sud
	50,94% (709 persones)	27,23 % (379 persones)	10,41% (145 persones)

Ulldecona té un percentatge molt alt de persones provinents dels països de l'Europa de l'Est –la meitat de la població immigrada. Les persones que provenen del Magrib són l'altre col·lectiu més nombrós, gairebé un 30%, provenen del Marroc i són de parla amaziga.

Taula 8. Vic. Procedència dels nascuts fora de l'Estat espanyol

V I C				
Població total: 37.597 persones				
Nascuts fora de l'Estat: 7.121 persones (18,94%)				
Procedència dels nascuts fora de l'Estat	Nord d'Àfrica	Amèrica Central i del Sud	Resta d'Àfrica	Unió Europea
	49,25%	20,84 %	20,69%	3,06%

Gràfic 2. Evolució del percentatge d'immigrants per subcontinents a Vic en tres moments concrets: 12/2001, 12/2002 i 06/2004

	Àsia	Àfrica del Nord	Resta d'Àfrica	Unió Europea	Europa de l'Est	Resta d'Europa	Amèrica Central i Sud	Amèrica del Nord	Oceania
12/2001	1,76 %	75,11%	11,88%	2,46%	0,74%	0,32%	6,08%	0,18%	0,00%
12/2002	2,48%	57,45%	17,87%	2,33%	2,23%	0,09%	6,75%	0,15%	0,02%
06/2004	3,99%	49,25%	20,69%	3,06%	1,92%	0,07%	6,12%	0,17%	0,01%

Per altra banda, els criteris que s'han tingut en compte en la selecció dels municipis són els següents:

- Acceptació i interès dels municipis;
- Acord entre els organismes implicats;
- Coordinació entre els departaments implicats;
- Distribució geogràfica en el territori;
- Municipis de dimensions diverses (petits, mitjans i grans);
- Municipis amb distinta procedència d'immigrants;
- Percentatge significatiu d'immigració.

El fet que un municipi hagi estat escollit per dur a terme els Plans pilot per a l'impuls del coneixement i l'ús de la llengua catalana no implica cap preferència especial, sinó l'oportunitat de tirar endavant un projecte que ha de servir d'experiència a altres municipis, després d'avaluar-ne els resultats, aplicar-hi les correccions que calguin i fer-hi les adaptacions corresponents, amb la finalitat que la nostra esdevingui la llengua comuna d'aquest país.

5. Organismes implicats

Els organismes implicats en els Plans pilot són els següents:

- Secretaria de Política Lingüística
- Consorci per a la Normalització Lingüística
- Secretaria per a la Immigració, Joventut, Esports...
- Departament d'Educació (Subdirecció General de Llengua i Cohesió Social i Subdirecció General de Formació de Persones Adultes)
- Ajuntaments
- Associacions d'immigrants
- Associacions de mares i pares
- Organitzacions i entitats culturals, de lleure de cada municipi

6. Document de referència dels Plans pilot per a l'impuls de coneixement i l'ús de la llengua catalana

Els Plans pilot per a l'impuls del coneixement i l'ús de la llengua catalana parteixen d'un document que segueix la mateixa estructura en cada un dels plans pilot. L'esquema del document és el següent:

6.1. Informació sociolingüística del municipi

L'objectiu d'aquest apartat és disposar de la informació sociolingüística del municipi, a partir de l'estudi del cens: dades sobre les quatre habilitats lingüístiques –comprendre, parlar, llegir i escriure– de la població; percentatge i procedència de la immigració, llengües d'origen..., perquè a partir del coneixement de la situació es pugui fer l'anàlisi de partida i descriure els objectius del projecte.

6.2. Coneixement de l'entorn

L'objectiu general d'aquest apartat és tenir informació de totes les entitats i organitzacions de cada municipi per tal de fer-los partíceps del projecte. Els objectius específics són els següents:

- a) Tenir informació de les entitats i organitzacions que treballen en immigració en el territori.
- b) Conèixer les actuacions i els plans que les entitats i organitzacions que treballen en el territori per tal de no duplicar-los, i complementar-los.
- c) Convidar les entitats a participar-hi.
- d) Establir una coordinació eficaç en el projecte.
- e) Treballar conjuntament i especialment els centres de Normalització Lingüística i les oficines i serveis de català amb les escoles d'adults perquè es garanteixi la formació en català de les persones no catalanoparlants per alfabetitzar i, per tant, s'iniciï una línia de continuïtat formativa amb els cursos del CPNL.

Les entitats i organitzacions susceptibles de treballar conjuntament són les següents: Administració local, comarcal/territorial i autonòmica; organitzacions d'immigrants; entitats (tipus ONG...); escoles d'adults; escoles oficials d'idiomes; centres del Departament d'Educació (CEIP i IES); serveis educatius; AMPAS; escoles taller...

Els indicadors mostraran els resultats de la coordinació amb les entitats i la resposta al projecte.

6.3. Formació en llengua

Les activitats de formació en llengua catalana que es duen a terme en el Pla pilot s'han de basar, com a mínim, en un d'aquests tres criteris:

- a) Propostes d'organització poc experimentades, innovadores i efectives: franges horàries noves, intensivitat dels cursos, dies no laborables (dissabte)...
- b) Metodologies també poc experimentades i complementàries de les tradicionals. La idea és que els alumnes no aprenguin només la llengua a l'aula, sinó que aquesta formació es complementi amb coneixements culturals i d'entorn i, en els casos que sigui possible, amb la incorporació de l'alumne al programa "Voluntaris per la llengua" <<http://www.gencat.cat/llengua/voluntariat>>
- c) Ús de les noves tecnologies en l'aprenentatge de la llengua combinades, si cal, amb el sistema clàssic d'ensenyament.

Les activitats que es planifiquin han de respondre a aquest esquema:

- Descripció de l'activitat
- Objectius
- Destinataris
- Organismes implicats
- Recursos humans (responsable i funcions)
- Temporalització
- Pressupost
- Finançament
- Indicadors i avaluació

Les activitats comunes planificades en els plans pilot són les següents:

- Cursos/tallers a col·lectius específics. Són cursos planificats per a col·lectius amb necessitats específiques (dones, joves...) o que per qüestions estratègiques s'organitzen a part dels cursos generals. Cal esmentar els tallers i els cursos que es coordinen amb els Plans d'Entorn del Departament d'Educació i que estan adreçats a pares i mares. Banyoles, Manlleu i Vic són municipis que els han planificat així.
- Estratègies per absorbir el degoteig de la demanda de cursos fora dels períodes de matriculació i la modalitat intensiva dels cursos que ha experimentat el CNL de Reus, per exemple.
- Tallers i/o activitats que faciliten la interrelació entre famílies autòctones i novvingudes. Banyoles, Ulldecona i Vic les han programat.

6.4 Activitats de dinamització i de sensibilització complementàries a les activitats de formació en llengua catalana

Les activitats comunes programades en aquest apartat –dinamització i sensibilització– poden ser complementàries a les de formació. L'esquema d'organització de les activitats és el mateix que el de l'apartat anterior. Aquí fem només referència a les comunes a la majoria de plans pilot.

6.4.1 El valor afegit del coneixement de l'entorn

El coneixement de l'entorn és un complement de l'activitat clàssica dels cursos de català per a adults. En aquest sentit, volem destacar la utilitat d'aquestes activitats que situen els aprenents en un context determinat ja que permeten conèixer els serveis –ajuntaments, biblioteques, serveis d'assistència sanitària, el funcionament general de la societat, els drets i els deures... Aquestes iniciatives responen a la idea que la competència

lingüística s'adquireix al mateix temps que els aprenentatges socioculturals. "(...) I aquest lligam entre la llengua i la vida, vostès ho saben millor que ningú, és l'únic camí per aconseguir que la inversió en aprenentatge (i en ensenyament) sigui productiva i eficaç." ¹ Banyoles, Manlleu, Reus, Ulldecona i Vic són localitats que han combinat l'ensenyament de la llengua amb el coneixement de l'entorn.

6.4.2 Impuls del programa "Voluntaris per la llengua"

El programa "Voluntaris per la llengua" consisteix a posar en contacte, d'una banda, persones que estan aprenent a parlar català, les quals, en general, fa poc temps que viuen a Catalunya, i, de l'altra, persones que ja el parlen i volen ajudar els altres a parlar-lo, i que es troben per parlar. Els objectius d'aquest programa, relativament senzill i fàcil, són, d'una banda, fer de la llengua catalana la llengua de comunicació, la llengua d'ús vehicular i assolir un coneixement recíproc entre els dos tipus de participants. Aquests dos objectius estan plenament relacionats, de manera que un no s'acompleix sense l'altre. La idea bàsica que inspira el projecte és que els aprenents adquireixin fluïdesa lingüística i que coneguin l'entorn, i que els catalanoparlants adquireixin consciència de la importància de mantenir l'ús social de la llengua i que, per tant, actuïn conseqüentment. També es procura que tots plegats, aprenents i voluntaris, participin conjuntament en diverses activitats, com ara excursions, visites a entitats ciutadanes, etc. El compromís concret a què s'avenen ambdues parts és trobar-se un cop a la setmana, com a mínim, per parlar en català, al llarg d'un període d'uns sis mesos. Aquesta iniciativa fa que la llengua catalana sigui una eina eficaç d'inclusió social. Per altra banda, aquesta activitat és comuna a tots els municipis en què s'apliquen els plans.

6.4.3 Crida de sensibilització i de reflexió sobre l'actitud lingüística dels autònoms respecte dels nouvinguts

Hi ha plantejaments i modalitats diversos, però, que tenen en comú la crida que fan els aprenents de català als autòctons perquè els parlin en català. Banyoles, Manlleu, Reus, Ulldecona i Vic fan actuacions en aquest sentit. Els mitjans de difusió utilitzats per difondre el missatge són diversos: opis i banderoles, televisió, anuncis a la premsa, crides, roda de premsa... També en alguns casos es complementen aquestes activitats amb sessions de sensibilització amb col·lectius específics: personal de l'administració, persones que treballen a ong, sindicats, associacions de mares i pares, mestres...

6.5. Temporalització

Convé que per distribuir les activitats dins el període d'aplicació del pla pilot també ens proposem uns objectius, perquè espaiar d'una manera adequada les activitats comporta que la incidència social sigui major i també perquè permet treballar d'una manera més còmoda i eficaç. A més, també cal preveure la durada de les visites culturals i les activitats de coneixement de l'entorn organitzades com a complement dels cursos de català.

Així, els objectius de la temporalització són els següents:

- a) Delimitar la durada global del projecte.
- b) Coordinar les activitats de cada municipi d'acord amb el calendari previst.
- c) Establir un calendari per a la programació, realització i avaluació de les activitats.
- d) Determinar la durada de cada activitat.
- e) Avaluar la previsió del calendari inicial amb els resultats finals.

6.6. Recursos humans

Els recursos humans són fonamentals. L'actitud i l'empatia de les persones responsables de les activitats són bàsiques perquè el projecte tingui èxit. Així, ens proposem:

- a) Establir una coordinació amb les persones dels diversos organismes i entitats que hi intervenen.
- b) Assignar cada una de les activitats als professionals més adequats.
- c) Treballar coordinadament amb la resta de professionals de cada centre, oficina o servei de català.
- d) Detectar les necessitats formatives per a col·lectius determinats, si és el cas.
- e) Formar els professionals en cas que sigui necessari.

¹ Claret, Andreu: "Llengua i identitat en un entorn culturalment divers", a *Actes del 3r Simposi del català a no catalanoparlants*. Col·lecció Documents, 33. Eumo, novembre de 2004.

És important, sempre que es pugui, d'acord amb els horaris i la disposició de les tècniques i els tècnics, que les persones adscrites a les oficines i serveis del Consorci per a la Normalització Lingüística siguin els responsables de dur a terme el pla pilot. L'experiència que pot donar l'execució del pla pilot revertirà directament als responsables de les oficines i serveis de català i servirà, tant en els aspectes positius com en els negatius, per aplicar-la en les altres tasques que tenen encomanades.

Finalment, els recursos humans també s'hauran d'avaluar al final del projecte, d'acord amb els objectius proposats i les responsabilitats de les persones que hi han intervingut.

6.7. Organismes i entitats participants

La participació de tot tipus d'entitats, associacions i organitzacions és un objectiu important perquè aquestes entitats s'impliquen en les activitats i en el projecte, i esdevenen així part del seu projecte. A més els conceptes -l'ús social de la llengua i el de la llengua com a vehicle d'inclusió social- els assumeixen gradualment en els projectes propis. Moltes vegades és tant important la participació d'altres entitats com la mateixa activitat. Per tant, ens proposem:

- a) Estimular la participació i aconseguir la implicació d'altres organismes de l'administració, entitats, organitzacions diverses per tal que planifiquin i executin polítiques de normalització lingüística.
- b) Treballar coordinadament amb aquests organismes.
- c) Demostrar que la política lingüística és eficaç quan és transversal amb tots els agents socials de la localitat on es duu a terme.
- d) Aconseguir que les mancances detectades en l'apartat anterior siguin resoltes pels organismes corresponents.
- e) Crear consciència que l'extensió de l'ús de la llengua a persones no catalanoparlants, a part de ser responsabilitat de l'Administració requereix la implicació d'entitats, empreses...
- f) Aconseguir la implicació activa d'entitats i empreses com a membres col·laboradores i executores del pla pilot.
- g) Consolidar la coordinació, detectar-ne les mancances i esmenar-les.

Cada entitat, cada associació, en la mesura de les seves possibilitats, pot tenir una implicació directa o indirecta, ha de tenir-hi el seu paper. Qualsevol mena de participació és bona i pot ser de molts tipus: recursos humans, recursos econòmics, materials, locals...

Al final de la implantació del pla pilot, avaluarem, tant des del nostre punt de vista, com del de l'altra entitat quina valoració se'n fa, tant pel tipus d'activitat, com per la participació.

6.8. Pressupost i finançament

El pressupost destinat a les activitats també ha de tenir uns criteris d'aplicació i proposar-se uns objectius:

- a) Establir una coordinació amb les altres entitats participants (escoles d'adults, escoles d'idiomes...) perquè cadascuna es faci càrrec de les responsabilitats econòmiques i de recursos humans que li corresponguin.
- b) Aconseguir que amb els recursos econòmics i humans destinats al pla pilot de cada localitat s'acompleixin els objectius proposats.
- c) Fer partíceps altres organismes i entitats perquè s'impliquin també en l'extensió de l'ús social de la llengua. (Per exemple per a les activitats de coneixement de l'entorn es pot comptar amb els recursos humans del personal de biblioteques, centres d'atenció primària, ajuntaments, entitats esportives... o amb la col·laboració econòmica d'entitats d'estalvi, empreses.. per a les edicions conjuntes de tríptics per a exposicions, per exemple).
- d) Rendibilitzar l'experiència perquè sigui aplicable a altres localitats.
- e) Optimitzar la relació entre recursos humans i econòmics destinats i objectius proposats.

Finalment, haurem d'avaluar-ne el cost previst, el cost real, la desviació -en cas que n'hi hagi- i valorar el cost amb el rendiment de l'activitat.

7. Avaluació

Aquest és l'apartat en què es treballa en aquests moments. Els indicadors han d'avaluar les activitats tant quantitativament com qualitativament, d'acord amb els aspectes següents:

Objectius	Característiques	Tipus
a) Disposar d'eines de planificació que mesurin el projecte.	Adequats: S'han de relacionar amb un objectiu clar, assequible i rellevant.	• Indicadors de gestió.
b) Permetre la comparació amb els objectius prefixats.	Clars: Han de ser fàcils d'obtenir, de calcular i d'interpretar.	• Indicadors d'objectius.
c) Identificar tendències.	Útils: Ben definits, sense ambigüitats.	• Indicadors temporals.
d) Fer l'anàlisi del projecte.	Estables: Han de tenir una vigència mínima.	• Indicadors de participació.
	Comparables: Han de permetre la comparació en el temps i entre institucions.	• Indicadors qualitatius.
	Reduïts: Han de ser manejables i que permetin fer-ne un seguiment fàcil.	

8. Conclusions, conseqüències, viabilitat dels plans

A hores d'ara, encara no es disposa de dades suficients per donar informació sobre els resultats dels plans pilot perquè encara s'estan executant. S'endevinen tendències en determinades actuacions, que s'han de mesurar i comprovar. La idea general de les persones que hi estan treballant és que el període d'execució és força just i que caldrà continuar treballant en la mateixa línia per comprovar els resultats dels projectes.

Dolors Solà Noguera

Coordinadora dels Plans pilots per a l'impuls del coneixement i l'ús de la llengua catalana
dsola@cpnl.cat